

Αθήνα, 15 Απριλίου 2024

Αρ. Πρωτ.: 15

Προς: κ. Θεόδωρο Σκυλακάκη
Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας
e-mail: secmin@ypen.gr

Κοιν: α) Υφυπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. **Ν. Ταγαρά**
e-mail: secdepmin.per@ypen.gr
β) Γ.Γ. Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος, κ. **Ευθ. Μπακογιάννη**
e-mail: gramchora@ypen.gr

ΘΕΜΑ: Παρατηρήσεις ΣΕΜΠΧΠΑ επί της δημόσιας διαβούλευσης του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας με τίτλο: «Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των πολυεπίπεδων επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στους τομείς: α) της διαχείρισης υδάτων, β) της διαχείρισης και προστασίας των δασών, γ) της αστικής ανθεκτικότητας και πολιτικής, δ) της καταπολέμησης της αυθαίρετης δόμησης, ε) της ενεργειακής ασφάλειας».

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Το υπό διαβούλευση Νομοσχέδιο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας περιλαμβάνει πλήθος διατάξεων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε διάφορους τομείς όπως η διαχείριση υδάτων, η διαχείριση και προστασία των δασών, η αστική πολιτική, η αυθαίρετη δόμηση και η ενεργειακή ασφάλεια.

Επισημαίνοντας ότι η διάρκεια της διαδικασίας διαβούλευσης, η οποία ανέρχεται σε μόλις 9 ημέρες (για την επεξεργασία 123 άρθρων), αντίκειται στις αρχές της Καλής Νομοθέτησης, ο ΣΕΜΠΧΠΑ επιθυμεί να εστιάσει στην **Ενότητα Γ: Εξορθολογισμός Χωροταξικής και Πολεοδομικής Πολιτικής** και κυρίως στα εξής:

α) Η προωθούμενη από το Νομοσχέδιο υιοθέτηση **αστικής πολιτικής**, για τη βιώσιμη και ισόρροπη ανάπτυξη όλων των στοιχείων που διαμορφώνουν τον αστικό χώρο και την επίλυση των προβλημάτων που αυτός αντιμετωπίζει, τα οποία οδηγούν στην υποβάθμιση του ανθρωπογενούς, κοινωνικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, αποτιμάται με θετικό πρόσημο. Πάγια θέση του ΣΕΜΠΧΠΑ άλλωστε, η οποία έχει εκφραστεί πολλάκις στο παρελθόν (με δελτία τύπου, κείμενα παρεμβάσεων κλπ.), αποτελεί η ανάγκη καθιέρωσης μιας **ολοκληρωμένης πολιτικής για τον αστικό χώρο και τις πόλεις**, όπως προωθείται από την Ε.Ε. και ασκείται από τους Ευρωπαίους εταίρους μας. Η διεθνής επιστημονική και επαγγελματική πρακτική έχει από καιρό αναγνωρίσει ότι τα αστικά προβλήματα στην πλειοψηφία τους είναι πολυεπίπεδα χωρο-κοινωνικά ζητήματα και ως εκ τούτου απαιτούνται ολοκληρωμένες λύσεις που αφορούν την αστική αναγέννηση/αναζωογόνηση. Οποιαδήποτε προσπάθεια να αποσπαστούν νοηματικά ή θεσμικά οι παρεμβάσεις στον αστικό χώρο από τις πολεοδομικές, αναπτυξιακές και κοινωνικοοικονομικές προεκτάσεις τους δε συνάδει με τις αρχές του ορθολογισμού και έρχεται σε αντίθεση με τη σύγχρονη αντίληψη για τα αίτια της αστικής προβληματικότητας.

Υπό αυτό το πρίσμα εκτιμούμε ότι οι επιμέρους στρατηγικές που θεσπίζονται στην Ενότητα Γ, και ιδιαίτερα η **Εθνική Στρατηγική Ανθεκτικότητας**, θα μπορούσαν να αποτελούν **τμήμα της Εθνικής Χωρικής Στρατηγικής** (άρθρο 3 του Ν. 4447/2016, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 3 του Ν.4759/2020), η οποία,

ως γνωστόν, αποτελεί κείμενο βασικών αρχών πολιτικής για την ανάπτυξη και τον σχεδιασμό του χώρου, καθώς και για τον συντονισμό των διαφόρων πολιτικών με χωρικές συνέπειες. Υπενθυμίζουμε δε, ότι η Εθνική Χωρική Στρατηγική, δεν έχει ακόμα καταρτιστεί, τέσσερα χρόνια μετά την ψήφιση του Νόμου 4759/2020, με όποιες συνέπειες μπορεί να έχει η έλλειψή της για τον συντονισμό των χωροταξικών πλαισίων, των επιμέρους επενδυτικών σχεδίων καθώς και πλαισίων, σχεδίων και προγραμμάτων που έχουν σημαντικές συνέπειες στην ανάπτυξη και συνοχή του εθνικού χώρου.

β) Σημείο προβληματισμού αποτελεί το γεγονός ότι πριν την έγκριση της Εθνικής Στρατηγικής Αστικής Ανθεκτικότητας (άρθρο 37), της Εθνικής Στρατηγικής για τη Διαχείριση του Οικιστικού Αποθέματος (άρθρο 38) και του Εθνικού Σχεδίου για την Προσβασιμότητα με έμφαση στην Κλιματική Αλλαγή (άρθρο 39), **δεν προβλέπεται η διαδικασία γνωμοδότησης του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξίας**. Παρά το γεγονός ότι σύμφωνα με τον Ν. 4759/2020, ο Υπουργός ΠΕΝ μπορεί να ζητά από το Συμβούλιο τη γνώμη ή υποβολή προτάσεων επί άλλων θεμάτων χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού (πλην της Εθνικής Χωρικής Στρατηγικής και των Ειδικών και Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων), εκτιμούμε ότι είναι σημαντικό να διατυπωθεί στο παρόν νομοσχέδιο η υποχρέωση διατύπωσης γνώμης του Εθνικού Συμβουλίου επί των ως άνω αναφερόμενων στρατηγικών. Υπενθυμίζουμε ότι το Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας, αποτελεί όργανο κοινωνικού διαλόγου και διαβούλευσης για θέματα ιδιαίτερης σημασίας που αφορούν την άσκηση της εθνικής χωροταξικής πολιτικής και πολιτικής βιώσιμης ανάπτυξης και ως εκ τούτου ο ρόλος του δε θα πρέπει να παραγκωνίζεται.

γ) Οι **Ομάδες Αστικής Ανθεκτικότητας** (άρθρο 37, παρ.2) και **Διαχείρισης του Οικιστικού Αποθέματος** (άρθρο 38, παρ.2) που συστήνονται στο ΥΠΕΝ για τον συντονισμό της διαδικασίας εκπόνησης και επικαιροποίησης της Εθνικής Στρατηγικής Ανθεκτικότητας και της Εθνικής Στρατηγικής για τη Διαχείριση του Οικιστικού Αποθέματος, αντίστοιχα, **προτείνουμε να εμπλουτιστούν** με εκπροσώπους επιστημονικών φορέων που ασχολούνται με τα ζητήματα του χώρου και ειδικότερα εκπροσώπους του ΣΕΜΠΧΠΑ, στην κατεύθυνση του εμπλουτισμού και της αξιοποίησης της εμπειρίας των μελών του.

Εξίσου σημαντική, για τους προαναφερθέντες λόγους, θεωρούμε τη συμμετοχή του ΣΕΜΠΧΠΑ και στη σύνταξη των **προδιαγραφών εκπόνησης των Σχεδίων Αστικής Ανθεκτικότητας** (άρθρο 40, παρ. 2).

δ) Η **απαλοιφή του όρου «ρυθμίσεις»** στο άρθρο 86 «Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια – Τροποποίηση άρθρου 6 ν. 4447/2016» του σχεδίου νόμου, έρχεται σε αντίθεση με την πάγια νομολογία του ΣτΕ (ΣτΕ 3632/2015 Ολομ., ΣτΕ 1421/2013, 1422/2013, 4013/2013, 4784/2013, 4785/2013, 4982/2014, 4966/2014 κλπ.) για τα χωροταξικά πλαίσια και την ιδιαίτερη φύση και νομική δεσμευτικότητα του χωροταξικού σχεδιασμού, καθώς και με το ισχύον σύστημα χωρικού σχεδιασμού, μετά τον ν.4759/2020 (το οποίο προσαρμόστηκε στην ανωτέρω νομολογία - βλ. διατάξεις για τον ορισμό του χωροταξικού σχεδιασμού, τα Ειδικά Χωροταξικά Πλαίσια και το πλαίσιο εναρμόνισης των Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων). Στις αποφάσεις αυτές το ΣτΕ δέχθηκε ότι νομική δεσμευτικότητα αναπτύσσουν τόσο οι εξειδικευμένες ρυθμίσεις του χωροταξικού σχεδιασμού όσο και οι γενικές κατευθύνσεις που περιέχονται σε αυτόν.

Επίσης, το Δικαστήριο σε μία σειρά νεότερων Αποφάσεων (ΣτΕ 3077/3078/2015, 3632/2015 Ολομ., 2403/2019) με πιο πρόσφατη αυτή για το Περιφερειακό Χωροταξικό πλαίσιο Στερεάς Ελλάδας (ΣτΕ 175/2021) επιβεβαίωσε την ιδιότυπη νομική φύση και δεσμευτικότητα των χωροταξικών σχεδίων, τα οποία αποτελούν πράξεις της εκτελεστικής λειτουργίας που εκδίδονται με βάση εξουσιοδότηση τυπικού νόμου και έχουν αμιγώς κανονιστικό περιεχόμενο. Έτσι, ως πράξεις διαβαθμισμένης κανονιστικότητας τα χωροταξικά Σχέδια μπορεί να περιέχουν στόχους και άλλες προτεραιότητες για την ανάπτυξη του χώρου, κατευθύνσεις που δεσμεύουν τη διοίκηση κατά την κατάρτιση των υποδεέστερων χωρικών σχεδίων και την έγκριση ατομικών πράξεων περιβαλλοντικής ή άλλης αδειοδότησης, καθώς και δεσμευτικές ρυθμίσεις αμέσως εφαρμοστέες. Εξ' άλλου η συνύπαρξη στα χωροταξικά σχέδια ρυθμίσεων διαφορετικής κανονιστικής πυκνότητας, σύμφωνα με την Γιαννακούρου (2022:127), δεν εμποδίζει το χαρακτηρισμό τους

ως εκτελεστές διοικητικές πράξεις που επάγονται ευθέως νομικές συνέπειες, καθώς αυτό βρίσκεται στην ουσία του χωροταξικού σχεδιασμού, προκειμένου να μην ανατρέπονται οι βασικές επιλογές και η ισορροπία μεταξύ των Σχεδίων και να διασφαλίζεται η εφαρμογή τους στη ρυθμιστική τους ολότητα.

Η απαλοιφή λοιπόν του όρου, θεωρούμε ότι θα δημιουργήσει προβλήματα στη συναρμογή των Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων με τον υπερκείμενο και υποκείμενο σχεδιασμό και προτείνουμε να αποσυρθεί το άρθρο 86.

Τέλος, ο ΣΕΜΠΧΠΑ επιθυμεί να επισημάνει για ακόμη μια φορά ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό οι διαδικασίες διαβούλευσης να είναι **ουσιαστικές** και όχι τυπικές, με συμμετοχή όλων των επιστημονικών φορέων, οργανώσεων και πολιτών, γεγονός που προϋποθέτει **επαρκή χρόνο** και στοχευμένη πληροφόρηση.

Με εκτίμηση,

Εκ μέρους του Δ.Σ.,

Η Πρόεδρος

Ο Γεν. Γραμματέας

Αιμιλία Αλεξανδροπούλου

Φώτιος Τσολάκος